

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/9756,Antykomunizm-Polski-podziemnej-1939-1945.html>

27.02.2026, 22:22

Antykomunizm Polski podziemnej 1939-1945

03.07.2009

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

DODATEK SPECJALNY

IPN

NIEZALEŻNA
GAZETA POLSKA

ANTYKOMUNIZM POLSKI PODZIEMNEJ 1939–1945

W czasie II wojny światowej Państwo Polskie zmuszone było walczyć z dwoma wrogami: narodowosocjalistyczną III Rzeszą i komunistycznym Związkiem Sowieckim. O ile dość dobrze udało się odtworzyć zmagania z Niemcami, o tyle badania dotyczące Sowietów znajdują się dopiero na etapie wstępnym. Z tym tematem wiąże się problem działalności na ziemiach polskich podziemia komunistycznego. Nie było ono, jak twierdzono w okresie PRL (i nawet obecnie są historycy, którzy powtarzają tamte utarte slogany), częścią składową Polski Podziemnej, lecz stanowiło odrębny twór organizacyjny, było podporządkowane obcym ośrodkom decyzyjnym i nie realizowało polskiej racji stanu. Z tego powodu działalność komunistów była szczegółowo analizowana przez konspiracyjną prasę, zaś śledzeniem jej zajmowały się wyspecjalizowane komórki wywiadu i kontrwywiadu Podziemnego Państwa Polskiego. Czas przypomnieć przynajmniej część z tych nieznanych szerzej faktów.

Nim Hitler runie – śmierć komunie!

Jadwiga Osmólska

Strategicznym celem Związku Sowieckiego, z którym państwo przystąpiło 17 września 1939 r. do II wojny światowej, było przesunięcie granic „Dziczyny światowego proletariatu” jak najdalej na Zachód. Miało być to dokonanie „zwycięskiego marszu rewolucji”, który został powstrzymany na przedpolach Warszawy 15 sierpnia 1920 r.

Ten strategiczny cel był aktualny zarówno w okresie sojuszu Stalina z Hitlerem, jak i po agresji III Rzeszy na Sowietów 22 czerwca 1941 r. W tym celu równo-

legle do operacji Armii Czerwonej na terenach krajów okupowanych przez Niemcy prowadzono działania dywersyjno-wywiadowcze. Zwykle miały one dwa cele: doraźny – związanie jak największych sił Niemców i ich sojuszników, tak aby nie mogli ich użyć na froncie wschodnim – i strategiczny – rozbicie narodowych organizacji konspiracyjnych oraz zbudowanie organizacji, które mogłyby w sprzyjających okolicznościach przejąć władzę. W obu przypadkach najbardziej aktywnym i zaufanym elementem byli członkowie lokalnych partii komunistycznych,

którzy albo znajdowali się w okupowanych krajach, albo byli tam przerzucani z terenu Związku Sowieckiego. Całością akcji dywersyjnych kierowało NKWD. W ten sposób doszło do powstania w Polsce centralnej Polskiej Partii Robotniczej, a na Kresach Wschodnich „polskich” oddziałów w ramach bolszewickiej partyzantki.

Polskie podziemie a komuniści

Wybuch konfliktu niemiecko-sowieckiego zelektryzował organa bezpieczeństwa organizacji Polski Podziemnej i zmo-

Pliki do pobrania

[Antykomunizm Polski podziemnej 1939-1945 - „Niezależna Gazeta Polska”, 3 lipca 2009 \(pdf, 575.78 KB\)](#)
